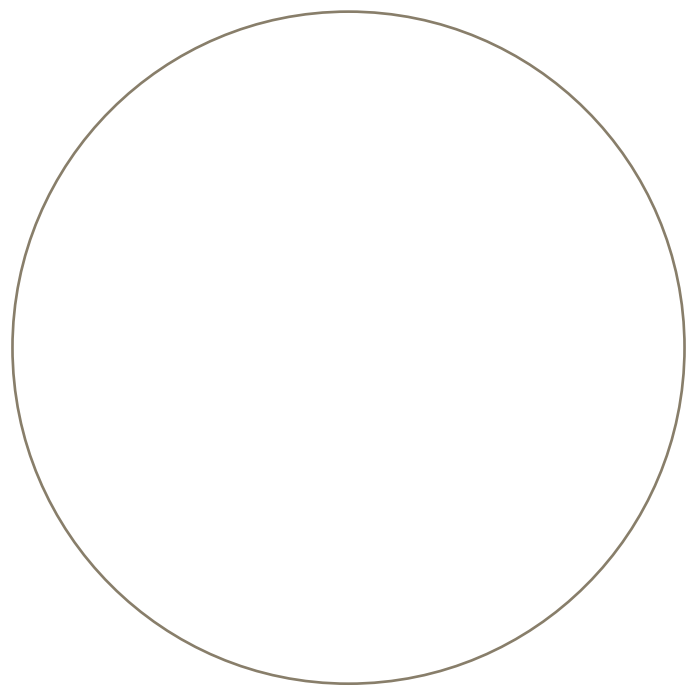

רונית אגסי

עריכה לשונית: ירון דויד
תרגום לאנגלית: דנה בוטין
צילומי עבודות: יגאל פרדו
עיצוב והפקה: Dana and Dan
אוצרת ומנהלת הגלריה: אורה קראוס

Editing: Yaron David
English translation: Douna Bussin
Photography: Ygal Pardo
Design and production: Dana and Dan
Curator and gallery manager: Ora Kraus

artora@rehovot.muni.il

אָנִי יוֹדֵעַ יַעַר, וַיַּזְעַר/ אָנִי יוֹדֵעַ בְּרַכָּה צְנוּעָה אַחַת: *בַּעֲבֵי הַחֶרֶשׁ, פְּרוּשָׁה מִן הָעוֹלָם, בְּצַל שָׁל-אֵלוֹן רָם, בְּרוּךְ אוֹר וְלַמּוֹד סַעַר, לְבִדְּהָ תַחֲלֵם לָהּ חֵלוֹם עוֹלָם הַפּוּךְ/ וְתִדְּגָה לָהּ בַּחֲשָׁאֵי אֶת-דָּגֵי הַיָּבֵהּ -/ וְאֵין יוֹדֵעַ מַה בְּלִבָּבָהּ.* [...]

המחווה (הומאז') לאמן, למשורר או לסופר היא נושא שכיח בתולדות האמנות. אמנים רבים נצמדו ליצירות מופת ויצרו בהשראתן. סקירה קצרה של מספר מחוות שיצרו אמנים לסופרים ולמשוררים מצביעה על מגוון רחב של התייחסויות אמנותיות; היא מאפשרת לעמוד על הייחוד של רונית אגסי בהתייחסותה לפואמה "הבִּרְכָה" של חיים נחמן ביאליק, המשמשת נקודת מוצא לתערוכה זו.

האמן אנסלם קיפר, למשל, מצא השראה לציוריו הקודרים באופרות של ואגנר ובשירתו של פול צלאן. בציוריו הועברו כמו בהנפשה תמונתית, לעתים מופשטת, דמויותיהן של מרגריטה הגרמנייה הבלונדינית ושולמית היהודייה כהת

השיער - הנשים הניצבות במרכז שירו של צלאן "פוגת המוות". ספר התצלומים המצוין של טלי אמיתי-טביב, "קירות ורוח", צולם כמחווה ובו נראים 103 חדרי עבודה של סופרים ומשוררים שהשפיעו על עולם הרוח של האמנית. כצלמת היא מתכתבת עם אמנויות אחרות דרך תצלומי חללים ריקים מאדם. העבודה בחדרי הכותבים העניקה לה, לדבריה, חוויות יוצאות דופן בעצם המפגש עם עשרות כותבים, ולעתים רק עם נשותיהם כאשר הם עצמם אינם עוד בין החיים. הסיפורים והחוויות המרתקות הובילו ליצירתו של הישג אמנותי ייחודי, מעבר להיותו תיעוד מעניין.

במקרים אחרים אמנים יוצרים יצירה משותפת כמחווה הדדית. כך, למשל, האמנית עופרה צ'ימבליסטה והמשוררת יונה וולך הציגו ב-1984 את התערוכה "נייר-כתב" בגלריה שרה לוי. צ'ימבליסטה הציעה לוולך: "אני אעשה נייר ואת תכתבי עליו". לאחר היסוסים וולך

נענתה לבקשה וכך נולדה התערוכה ונרקם סיפור של ידידות והשראה. צ'ימבליסטה סיפרה: "הנייר היה בשבילי כמו הבשר שעליו תכתוב יונה את השירים". כתב היד של וולך מתפקד כדימוי חזותי על גבי הנייר הממוחזר של צ'ימבליסטה. השירים, שנכתבו במיוחד לתערוכה, היו משיריה האחרונים של וולך. במאי 2014 הוצגה התערוכה שנית בבית הנסון, בית המצורעים לשעבר בירושלים.

נראה כי בדוגמאות ספורות אלה של אמנים העוסקים בהומאז' ההישגים של היוצרים הם כפולים: המתנה הנדיבה שהאמן נותן לאמן אחר כמחווה, וכן ההישג הרוחני או היצירה החדשה שרכש לעצמו יוצר המחווה בזכות הנתינה.

התערוכה "הבִּרְכָה" של רונית אגסי עוסקת כאמור במחווה לפואמה הנודעת "הבִּרְכָה" שכתב ביאליק. אי-שם, מעבר למשטחי נייר וקרטון, מעבר לסיכות הננעצות באדיקות אל בשרו הדק של נייר מתכלה, נשקפת משיכתה של האמנית אל רבדיה העמוקים של הבִּרְכָה, בהשראת הפואמה. בעבודותיה, המתאפיינות ביופי פשוט וצנוע, האמנית יוצרת מערך של דימויים בלתי מוגדרים. דימויים אלו מתבססים על פעולות של דיקור וחירור ומורים על פציעה וכאב. החיבור של אגסי ליצירתו של ביאליק מאפשר לה ולצופים להפליג למרחבי דמיון בלתי מוגבלים. בזיקתן של העבודות לפואמה לא קיים אלמנט אילוסטרטיבי-פיגורטיבי אלא מרכיב מיסטי, מדיטיבי ואבסטרקטי, שיש בו ממד סמוי. יצירתה של אגסי מתבססת על חלקי יצירה קודמים, על שברים שאיבדו את צורתם המקורית לשם בריאה של הדבר הבא, החדש. המקצב והתנועה הסיסמוגרפית בעבודות מייצרים דימוי על-קרקעי שכמו מסמן פוטנציאל של הצפה. הסמוי והגלוי, האפשרי והבלתי אפשרי, מתרחשים בו-זמנית.

הפואמה של ביאליק היא יצירה ארס-פואטית, המסמלת את החיפוש של המשורר אחר האני שלו. הבִּרְכָה מייצגת רבדים רבים, גלויים וסמויים, המצויים לאורכה של כל הפואמה. הממד הגלוי עוסק בתיאור של טבע פשוט, ואילו הממד הסמוי עוסק ביחסים בין האמנות לבין המציאות. תיאורי טבע רבי-חזיונות הם בבחינת אספקלריה המשקפת את הלכי הרוח של המשורר. ההרמוניה והדיסהרמוניה מצויים בכפיפה אחת. יצירתה של אגסי מתכתבת עם חלק ממרכיבים אלו.

התערוכה כוללת מספר מקבצי עבודות וכן עבודות יחידות, גדולות

ממדים, העומדות בפני עצמן. אחת מהן היא העבודה צעידה, שנוצרה על גבי נייר אריזה חום, שאותו חוררה האמנית בעמלנות מדיטטיבית. שורות ארוכות ומחוררות משתרכות לאורך ולרוחב הנייר החום, הפשוט והדהוי ויוצרות מערך אורנמנטי. הקו המחורר מזכיר שיירת נמלים הנעה בזרימה אל מקור עלום. בין לבין נראים נעליים, סנדלים בודדים ומחוררים המרמזים על דרך, על כיוון שאינו ידוע. החיפוש והתעלומה מהדהדים על גבי הנייר המסומן בדקירות.

מקבץ העבודות ברבורים נוצר מקולבים שהשלד המתכתי שלהם עטוף, בפשטות, בנייר לבן. הדמיון הקדחתני של אגסי יוצר מהקולבים תבליט של ברבור צחור, הנראה כמשייט על פני המים. הקולבים תלויים על גבי חוט וסדורים זה אחר זה ככביסה על חבל. בחלק מן הקולבים נוצרים בנייר המחורר דימויים של כלי שייט - צוללות, סירות ואניות - או דימויים בלתי מזוהים.

העבודה יומן מינכן נוצרה בעיירה פלדפינג שבגרמניה. העיירה ממוקמת לרגלי האלפים על שפת אגם, ואחת מהטירות בה נתרמה לטובת אירוח של אמנים. אגסי שהתה במקום במשך כשלושה חודשים וזכתה במשך תקופה זו לשפע רב ולאירוח נדיב במיוחד מצד מארחיה. כתגובה לכך היא דווקא גזרה על עצמה "רעב יצירתי", שהתבטא בבחירת מספר מצומצם של חומרי יצירה: דפי נייר, מחשב, מספרים וחוט תפירה. המחט שימשה לה כעיפרון, ובמקום דבק היא השתמשה בקרם לחות. גם עטיפות מוזהבות של ממתקי מרציפן שולבו בעבודתה, כבסיס ליצירתן של עבודות קטנות ומרתקות. בעבודות אלה אגסי גזרה חלקים מתוך הנייר כדי ליצוק לתוך השפע את תחושת הריק והנעדרות, כמאפיינים הממחישים את ממד האשליה.

החלק החותם את התערוכה הוא הבִּרְכָה - מקבץ עבודות קטנות שבהן אגסי העתיקה את הפואמה של ביאליק בשלמותה. בתנועת יד תזזיתית נרשמו השורות, והן ממלאות את חלל הנייר באותיות צפופות וצפות. בסופו של דבר מתקבלת על גבי הדף צורה עיגולית בסיסית, המכונה בפי אגסי "ירח ריק, ירח מלא". האותיות המשתרעות על כל הדפים מתפקדות כיצירת אמנות. במהלך הכתיבה הדפים הולכים ומתרבים וכך גם העיגולים, הנראים כבִּרְכות צפות. מכלול הניירות לאורך קירות החלל יוצר מעין חזיון דימויני מתעתע של טבע, הזורם ונע כאדווה. האותיות הופכות לסמויות, המרקמים הנגלים לעין אינם

מובנים ואינם קריאים. באמצעות האותיות נוצר דימוי הזוי, כחלום הבנוי מחומרים פשוטים, יומיומיים, לכאורה נעדרי כריזמה. מן המרקמים החיים והפיוטיים נוצרת אשליה.

באותו חלל, באחת הפינות לצד הִבְרְכות הממוסגרות, אגסי הציבה את העבודה איגלו, שנבנתה ממספר מטריות שחורות מחוררות ומוארות. בחיבורן היא יוצרת מעין איגלו המשמש בית ללא הגנה, בית מדומה אשר קיים בו פוטנציאל של הפשרה.

את האופן שבו אגסי יוצרת בעבודותיה שפה ייחודית ניתן לקשור לבית האחרון של "הבִּרְכָה", שבו ביאליק עוסק ביצירה האמנותית ומתאר כיצד היא נתפסת בעיני המשורר:

שֵׁפֶת אַלִים חֲרִישִׁית יֵשׁ, לְשׁוֹן חֲשָׁאִים, / לא-קוֹל וְלֹא הֶבְרָה לָהּ אֶה גְּנֻנִי גְּנִים; / וּקְסָמִים לָהּ וּתְמוֹנוֹת הוֹד וְצָבָא חֲזִינוֹת, / בְּלִשׁוֹן זוּ יִתְנוּדַע אֶל לְבָהִינִי רֵיחוֹ, / וּבָהּ יִהְרָהֶר שֶׁר הָעוֹלָם אֶת-הָרְהוּרָיו, / וְיוֹצֵר אֲמֵן יְגַלֵּם בָּהּ הֲגִיג לְבָבוֹ/ וּמְצָא פְתָרוֹן בָּהּ לְחֵלוֹם לא הֲגִיוֹ/ [...][?]

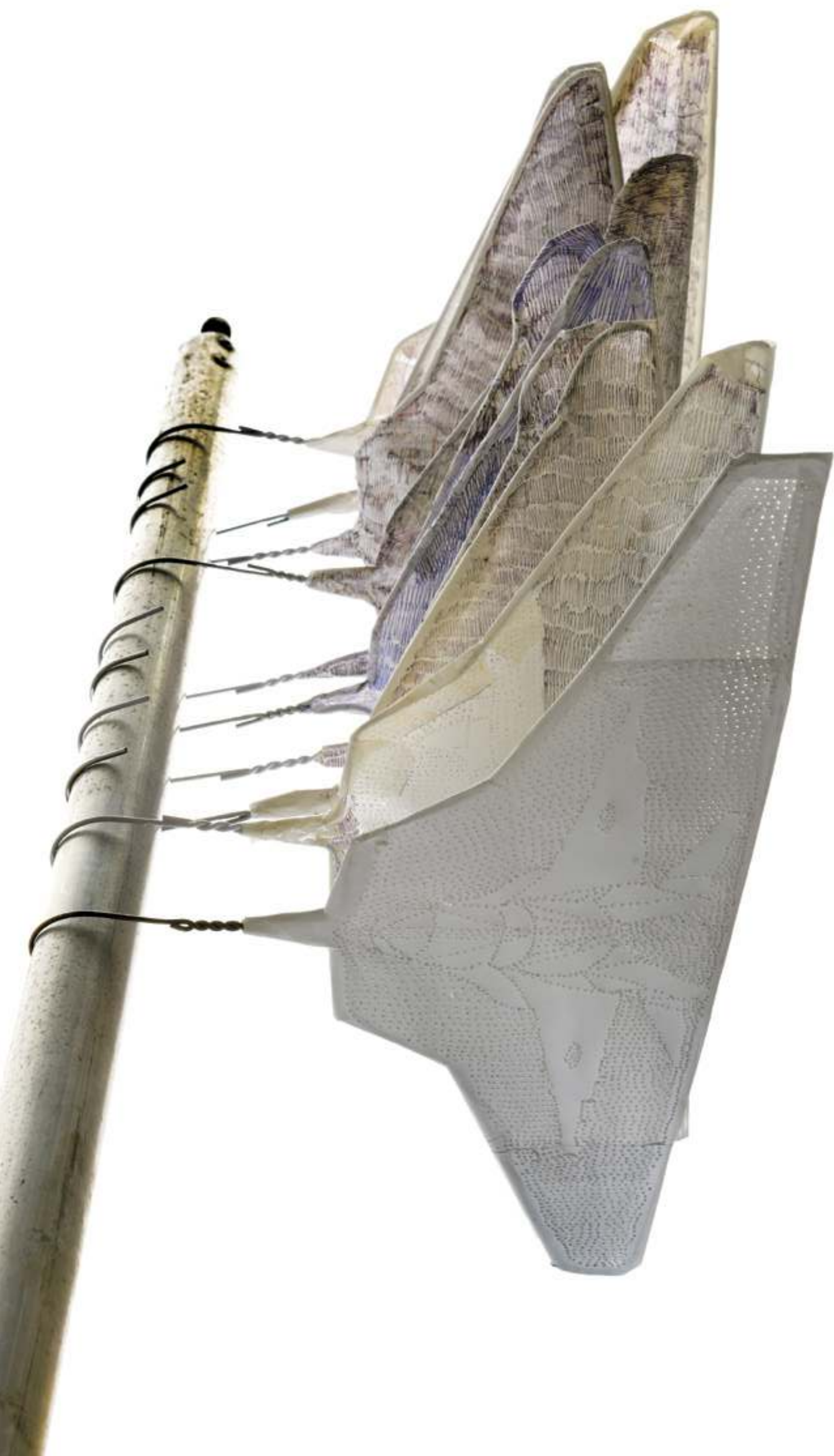
ביאליק מכנה את האמנות כ"שפת אלם חרישית", כ"לשון חשאים" וכ"שפת המראות" - מרכיבים יסודיים בשפת האמנות. למעשה, רק האלים יכולים לדבר. בעיני ביאליק האמנים הם יחידי סגולה, ביכולתם ליצור עולם בשפת המראות. המרָאָה אינו מתבטא רק באמצעות העיניים אלא גם בצבע ובצליל; התקשורת אינה קונוונציונלית, זוהי סגולתה של האמנות. נפש המשורר מדברת בלשון המראות. האם המראות הם יצירותיה של הנפש או בבואה של עולם אחר? קיימת זהות בין הנפש ובין אותו עולם.

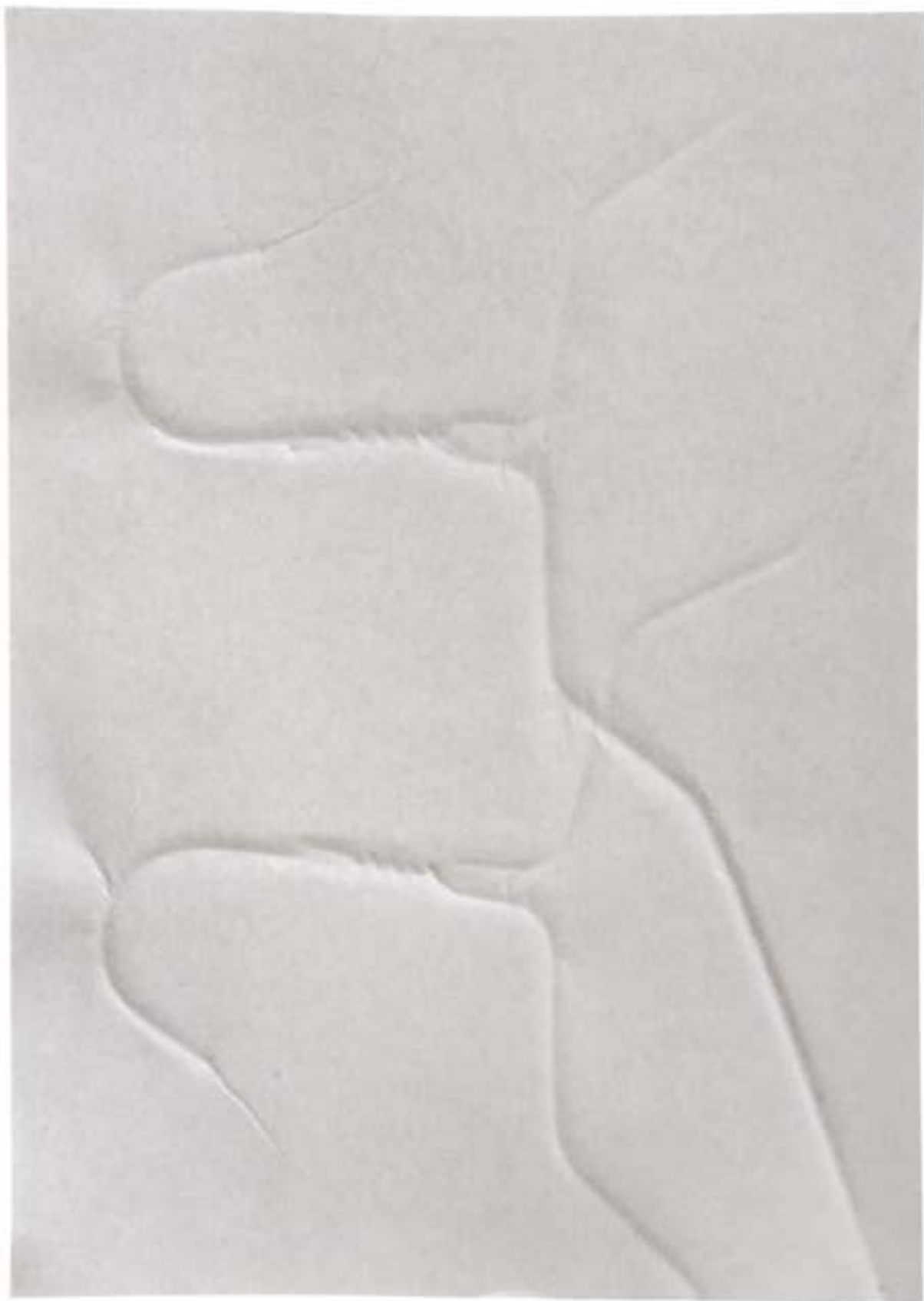
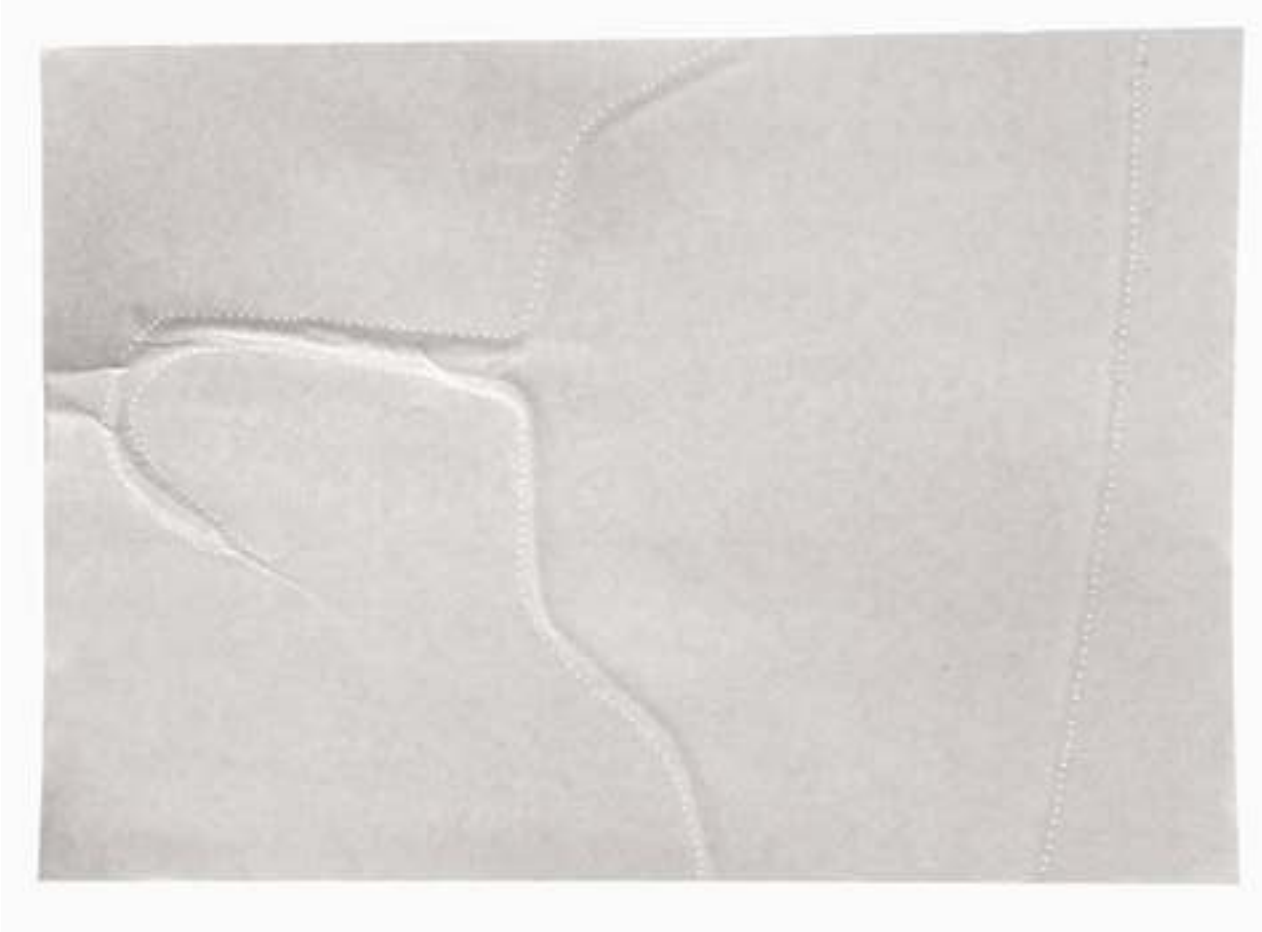
תערוכה זו אכן עוסקת בעולמה הפנימי של האמנית, שביכולתה להעביר בדרך סימבולית חוויות - מפואמה עתירת חזיונות לדימויים מוחשיים המתחקים אחריהם.

^[1] ביאליק, שירים, תל אביב: דביר, 1977, עמ' 177

^[2] שם, עמ' 177

I know a forest and in that forest/ I know a hidden pool:/ In the denseness of the wood, isolated from the world,/ In the shades of a lofty oak, blessed by light and accustomed to storm,/ Alone she dreams dreams of an inverted world/ And spawns, secretly, her golden fish – / But no one knows what is in her heart.¹

Homage paid to an artist, poet or writer is a frequent topic in the history of art. Many artists have focused on masterpieces and used these as inspiration for their own work. A brief survey of a number of such tributes artists have created for

authors and poets points to a wide variety of

artistic treatments. The survey enables

us to point to what is unique about

Ronit Agassi's treatment of the

poem "The Pond" by Hayim

Nahman Bialik, which serves

as the point of departure for

this exhibition.

The artist Anselm Kiefer, for

example, found inspiration

for his dark and gloomy

paintings in the operas of

Wagner and the poetry of Paul

Celan. In his paintings the images of

Margarete, the golden-haired German

woman, and Shulamit, the dark-haired

Jewess, from Paul Celan's poem "Todesfuge" ("Death Fugue")

were conveyed as a form of pictorial animation.

Tali Amitai-Tabib's excellent book of photos, Walls and Spirit,

was photographed as a tribute. It contains photos of 103

workrooms of writers and poets that influenced the artist's

spiritual world. As a photographer, she corresponds with other artists by means of photos of spaces devoid of human beings.

According to her, the work in the workrooms of these writers provided her with unusual experiences through the very

essence of the encounter with many writers, and sometimes only with their wives in cases of writers who are no longer

among the living. Beyond serving as interesting documentation, the stories and the fascinating experiences have led to the

creation of a unique artistic achievement.

In other cases, artists create a joint work as an act of mutual homage. One example is the joint exhibition titled "Paper +

Writing" by artist Ofra Zimbalista and poet Yona Wollach, shown at the Sarah Levi Gallery in Tel Aviv in 1984. Zimbalista

suggested to Wollach: "I'll make the paper and you will write on it." After some hesitation, Wollach agreed. Thus, the exhibition

was born and a story of mutual friendship and inspiration developed. Zimbalista stated, "For me the paper is like the flesh

on which Yona will write her poems." Wollach's handwriting serves as a visual image on Zimbalista's recycled paper. The

poems, which were written especially for the exhibition, were among the last Wollach wrote. In 2014, the exhibition was

shown for a second time at Hansen House, formerly the Jerusalem hospital for Hansen's disease (leprosy).

These few examples of artists engaged in paying homage show that the achievements of the creators are twofold: the

generous gift the artist gives to another artist as a tribute and the spiritual achievement or new creation the artist paying

homage has acquired as the result of the act of giving.

Ronit Agassi's exhibition "The Pond" is a tribute to Bialik's well-known poem by the same name. Somewhere beyond the paper

and cardboard surfaces, beyond the pins staunchly tacked into the thin flesh of the perishable paper, the artist's attraction

to the deep layers of the pond is reflected, as inspired by the poem. In her work, which is marked by a simple and modest

beauty, the artist creates a set of unidentified images. These images are based on punctures and perforations and point to

injury and pain. Agassi's connection to Bialik's work enables her and her viewers to sail to the unlimited open spaces of the

imagination. The affinity of these works to the poem does not involve an illustrative/figurative element but rather a mystic,

meditative and abstract component with a hidden dimension. Agassi's work is based on parts of previous works, on fragments

that lost their original form in order to create the next thing, the newest work. The seismographic rhythm and movement

in the works create a superterranean image that seems to symbolize the potential for flooding. The covert and the overt,

the possible and the impossible, occur simultaneously.

Bialik's poem is a work of ars poetica symbolizing the poet's search for his self. The pond represents many layers, both

obvious and concealed, found throughout the entire poem. The overt dimension provides a simple description of nature,

while the covert dimension touches on the relations between art and reality. The multi-spectacular descriptions act as a

mirror reflecting the poet's moods. Harmony and disharmony are found in the same place. Agassi's works correspond with

some of these components.

The exhibition includes a number of collections of works as well as single works of gigantic dimensions that stand on their

own. One, called "Tseida" ("Stepping"), was created on brown wrapping paper, perforated by the artist with meditative effort.

Long perforated rows extend along the length and width of the plain and faded brown paper, creating an ornamental array.

The perforated line is reminiscent of a row of ants flowing in motion toward an unknown source. In between appear shoes,

solitary and perforated sandals hinting at a road, an unknown direction. The search and the mystery reverberate on the paper

marked by the piercings.

The collection of works titled "Swans" is made of hangers, with their metallic skeleton wrapped simply in white paper. From

these hangers Agassi's reckless imagination creates a white swan in relief that appears to be drifting over the surface of

the water. The hangers are hung on a string, one after the other like laundry hanging on a line. Images of different types of

seagoing vessels – submarines, boats and ships – and other unidentified images are created by some of the hangers on the

perforated paper.

The work titled "Munich Diary" was made in the town of Feldfing, Germany, situated at the foot of the Alps on the edge

of a lake. One of the castles in the town was donated to host artists. Agassi stayed there for three months, during which time

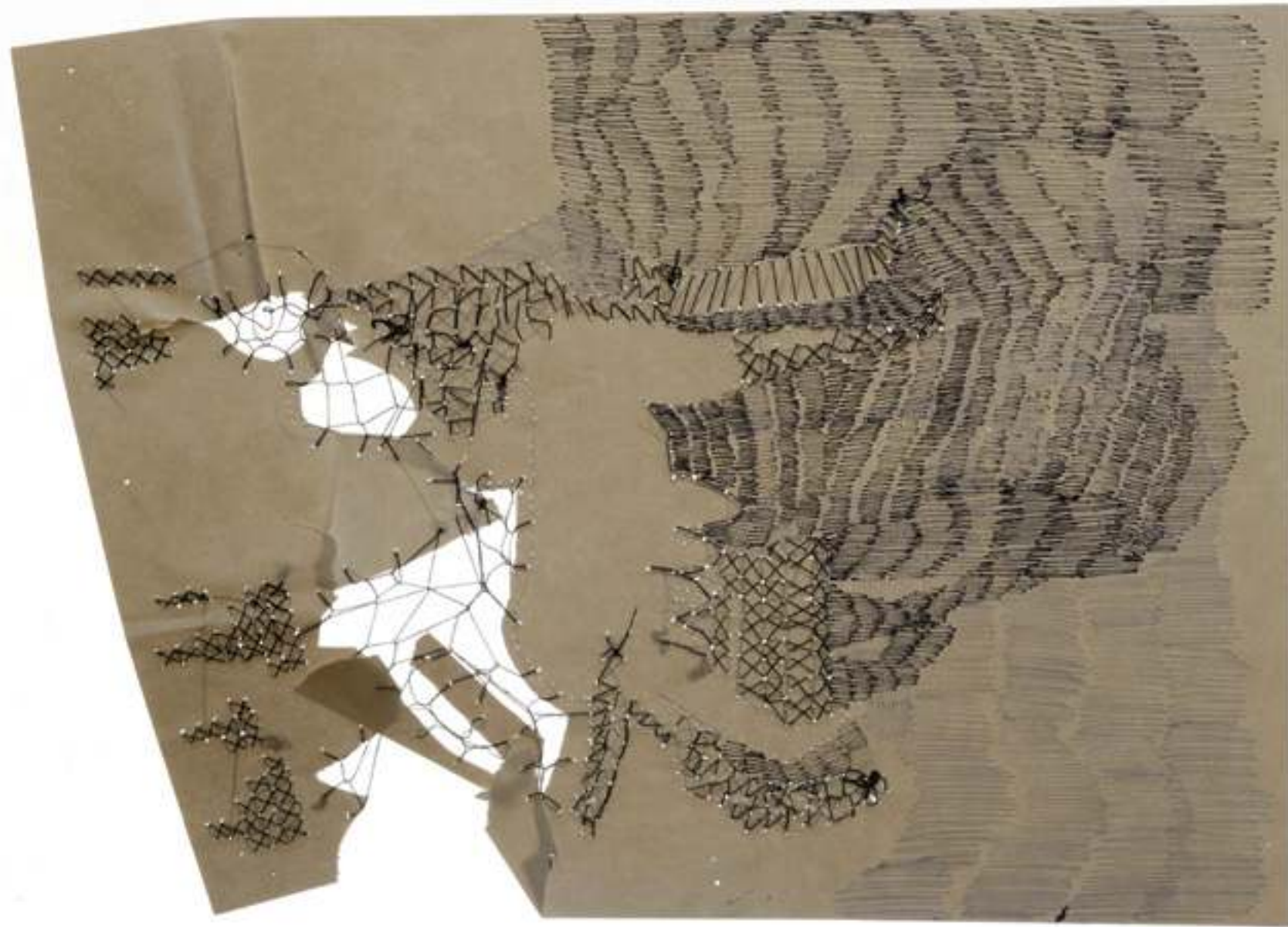
her hosts showered her with plenty. In response she sentenced herself to "creative hunger" that found expression in her choice

of a limited number of creative materials: sheets of paper, a computer, scissors and sewing thread. The needle served as a

pencil, and instead of glue, she used moisturizing cream. The golden wrappers of marzipan candies were also integrated into

her work as a base for small and fascinating pieces. In these works, Agassi cut out pieces from the paper in order to cast a

sense of emptiness and absence into the abundance as features demonstrating the dimension of illusion.

The exhibition closes with "The Pond," a collection of small pieces in which Agassi copied Bialik's poem in its entirety. The lines were recorded with frenetic hand motions, and they fill the space of the paper with crowded and floating letters. The final result on the page is a basic round shape, which Agassi refers to as "empty moon, full moon." The letters sprawling across all the pages act as a work of art. During the writing, the pages multiply, as do the circles, which resemble floating ponds. The collection of papers across the walls of the space creates an imaginary and deceptive vision of nature, which flows and moves like a wavelet. The letters become concealed and the textures apparent to the eye are neither understandable nor legible. The letters generate a surreal image, like a dream constructed of simple, everyday materials, ostensibly lacking charisma. From these living and poetic textures an illusion emerges.

In the same space, in one of the corners next to the framed ponds, Agassi has placed her work titled "Igloo" built from several perforated and lit up black umbrellas. In connecting them together, she creates an igloo of sorts, which serves as a house without any protection, a bogus house that has the potential for compromise.

1. Hayim Nahman Bialik, "The Pond," in Ruth Finer Mintz ed. and trans., *Modern Hebrew Poetry: A Bilingual Anthology*, University of California Press, 1996, p. 2.
 2. *Ibid.*, pp. 16-18.

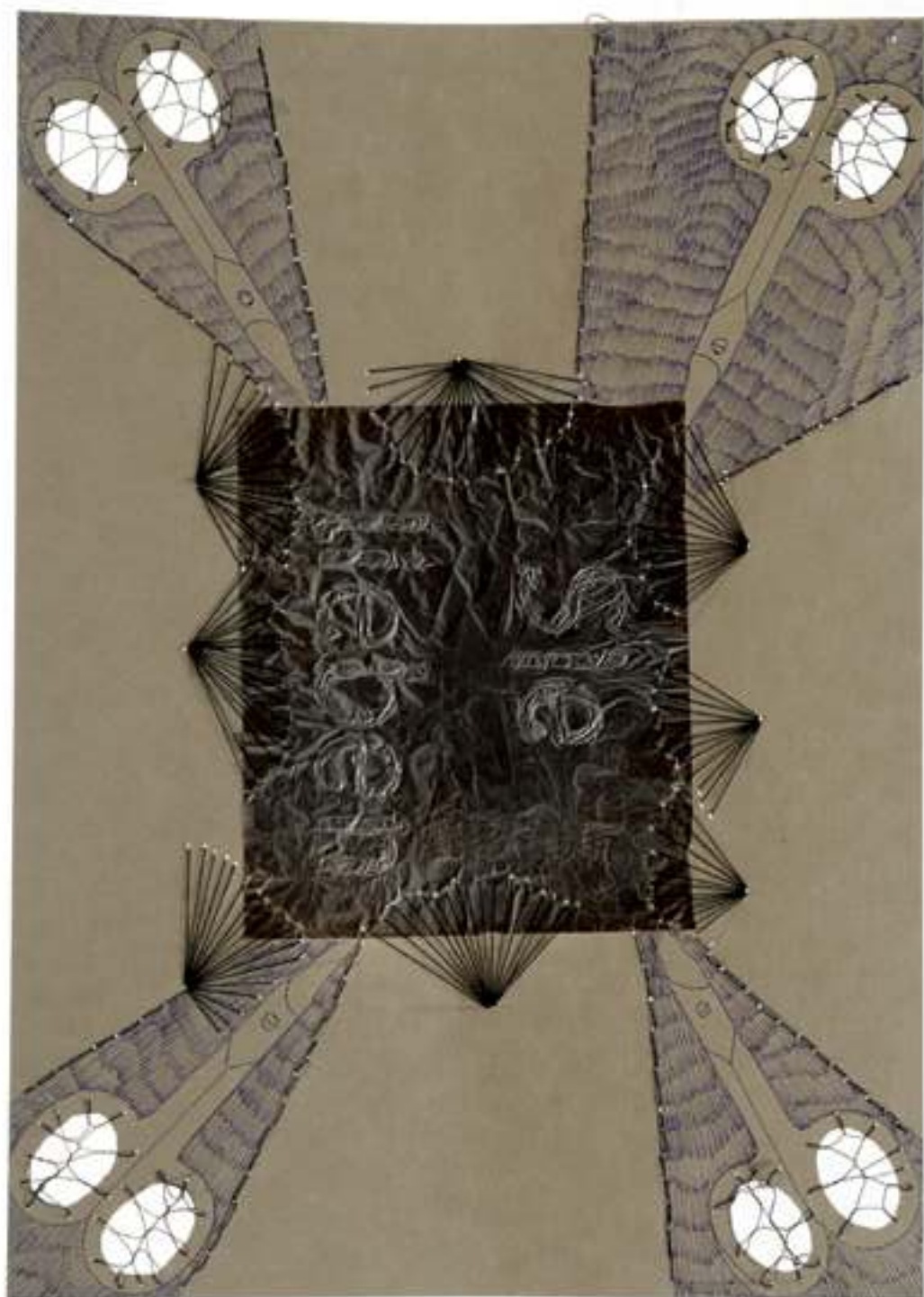
The way in which Agassi creates a unique language in her work can be associated with the last verse of "The Pond" in which Bialik refers to artistic creation and describes how it is perceived by the poet:

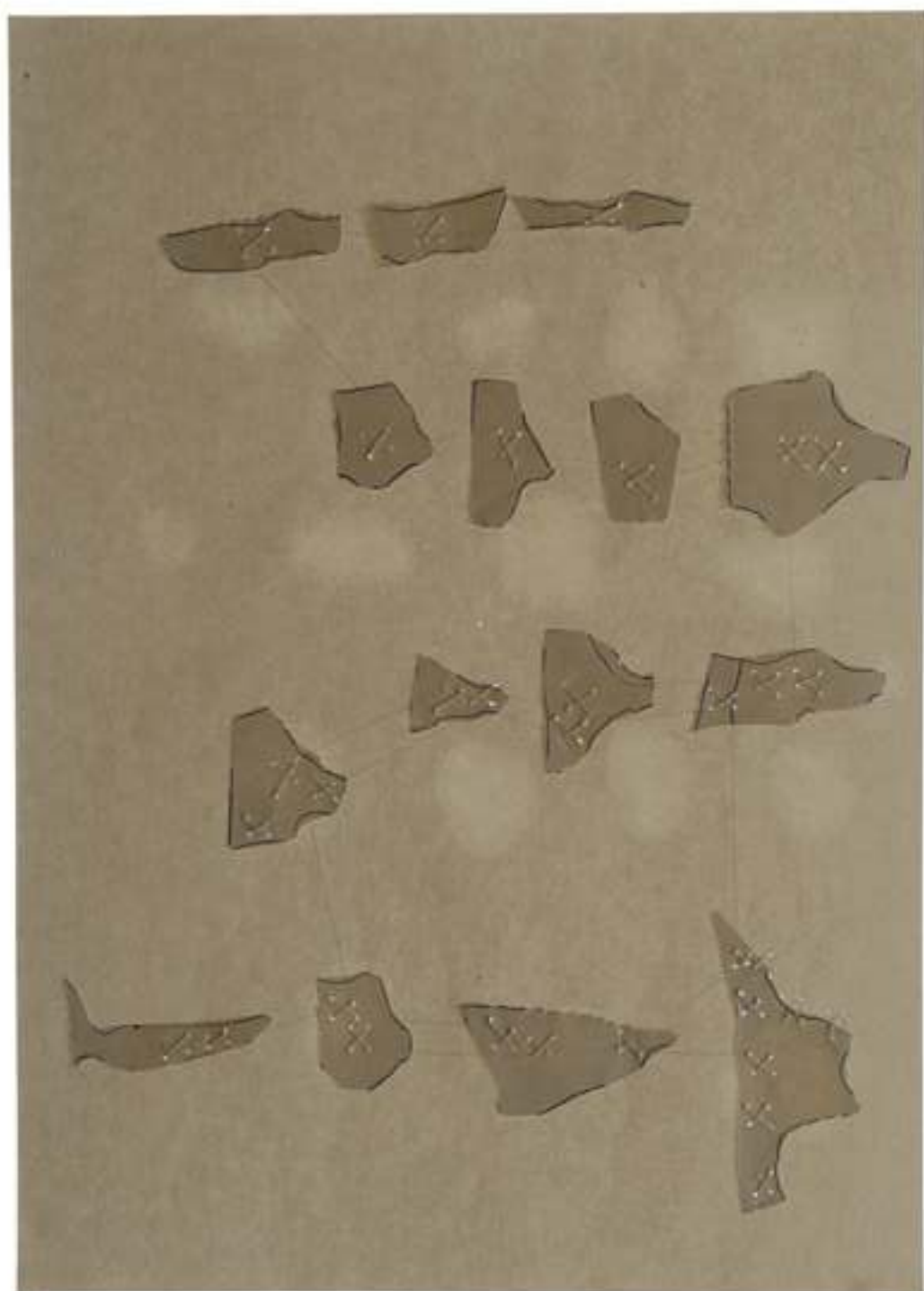
There exists a silent immanent language, a secret tongue,/ It has no sound, syllable, only shades of hues:/ Enchantments, splendid pictures, hosts of visions./ In this tongue God makes himself known to those his spirit chooses,/ In it the Royal Emissary of the world reflects upon his thoughts,/ The Artistic Creator embodies the thought of his heart/ And in it finds the solution of the unexpressed dream.²

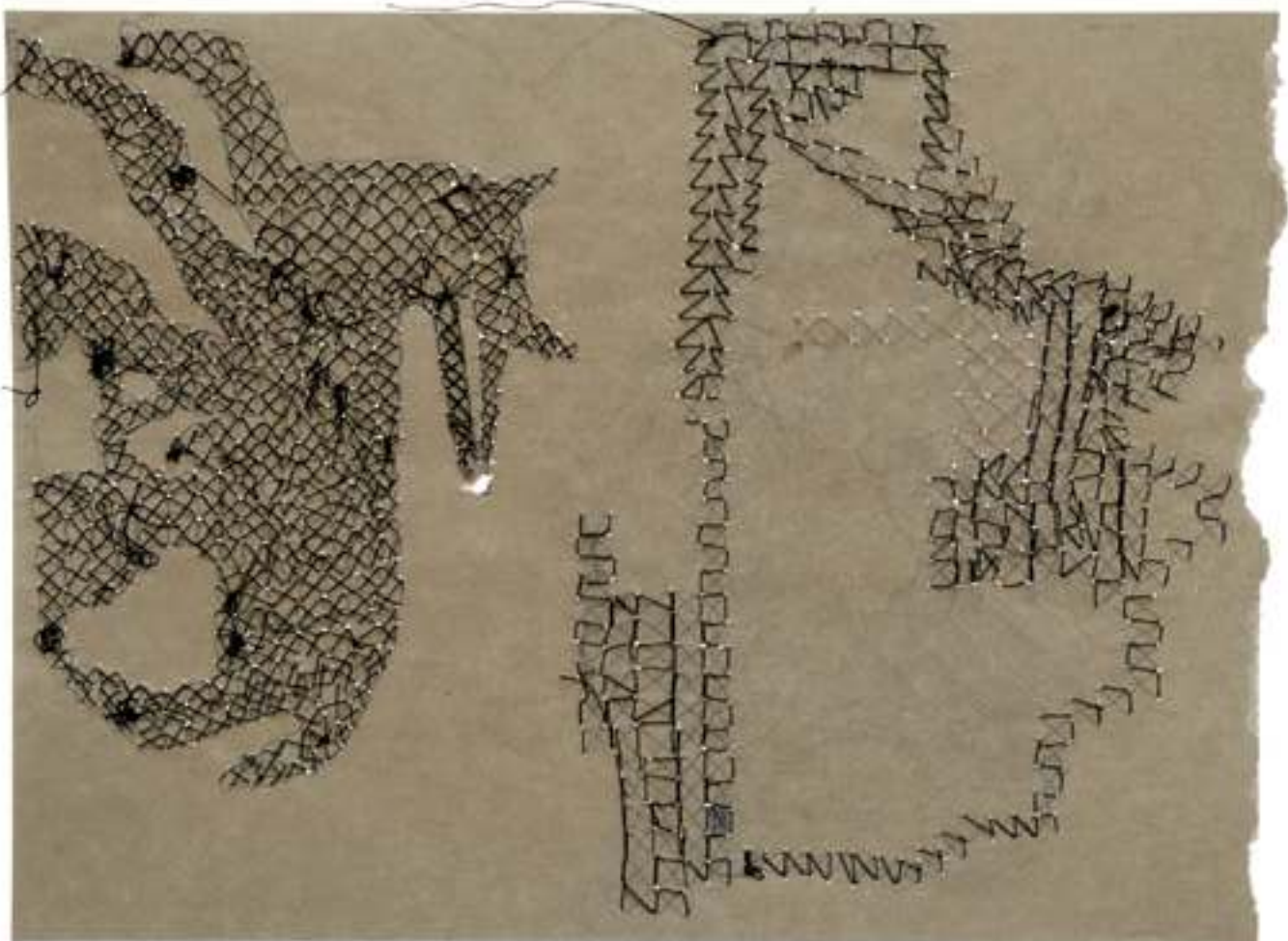
Bialik refers to art as a "silent immanent language," a "secret tongue" and a "language of images" – the basic components of the language of art. In essence, only the gods can speak. In Bialik's view, artists are unique in their ability to create an entire world using the language of images. The image is not expressed only through the eyes but also in color and in sound. The communication is unconventional, and this is the unique quality of art. The soul of the poet speaks in the language of images. Are these images the creations of the soul or the reflections of some other world? The soul and that other world are identical.

This exhibition indeed revolves around the inner world of the artist, who is able to transmit experiences symbolically from a poem full of visions to tangible images that follow in their wake.

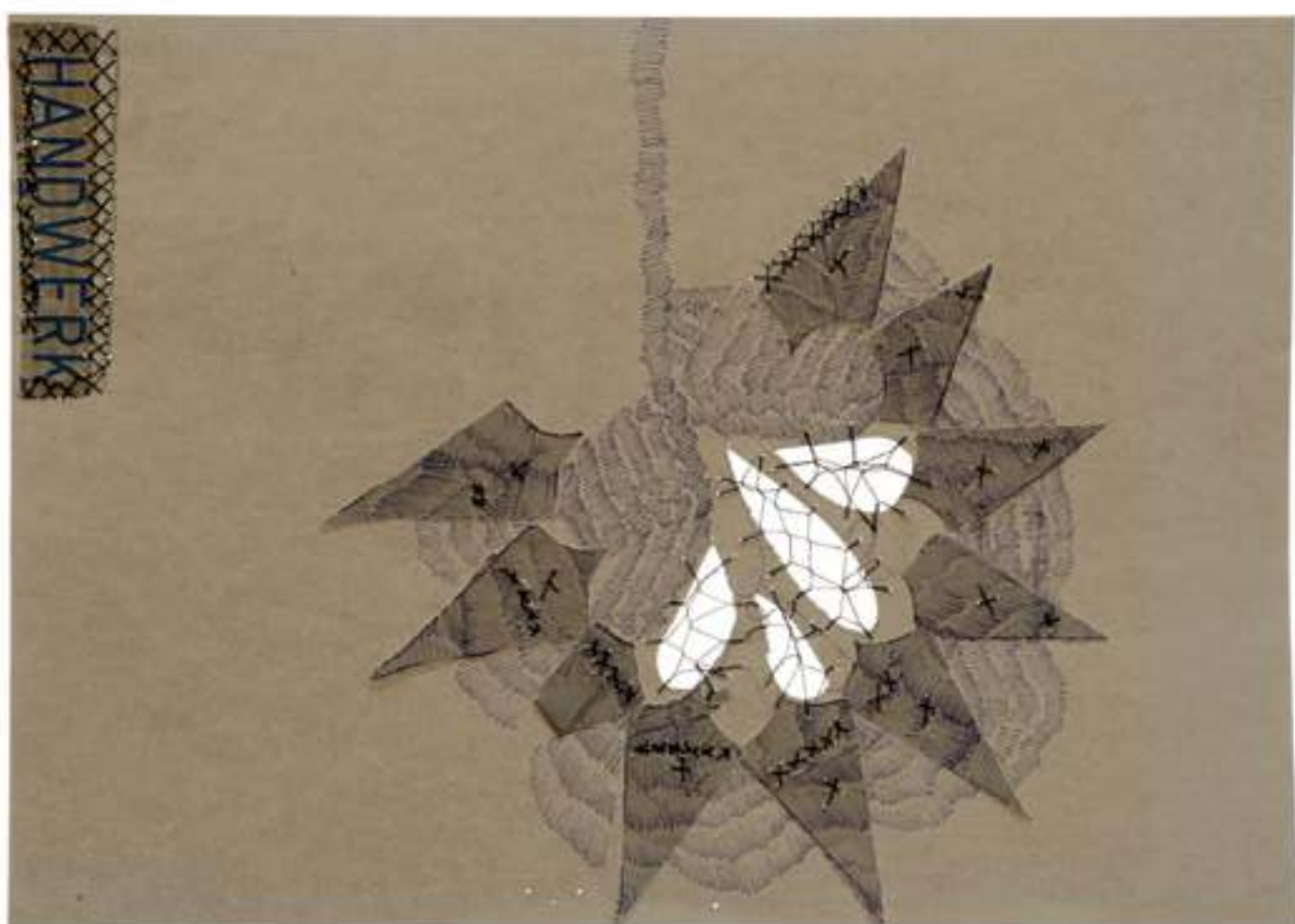

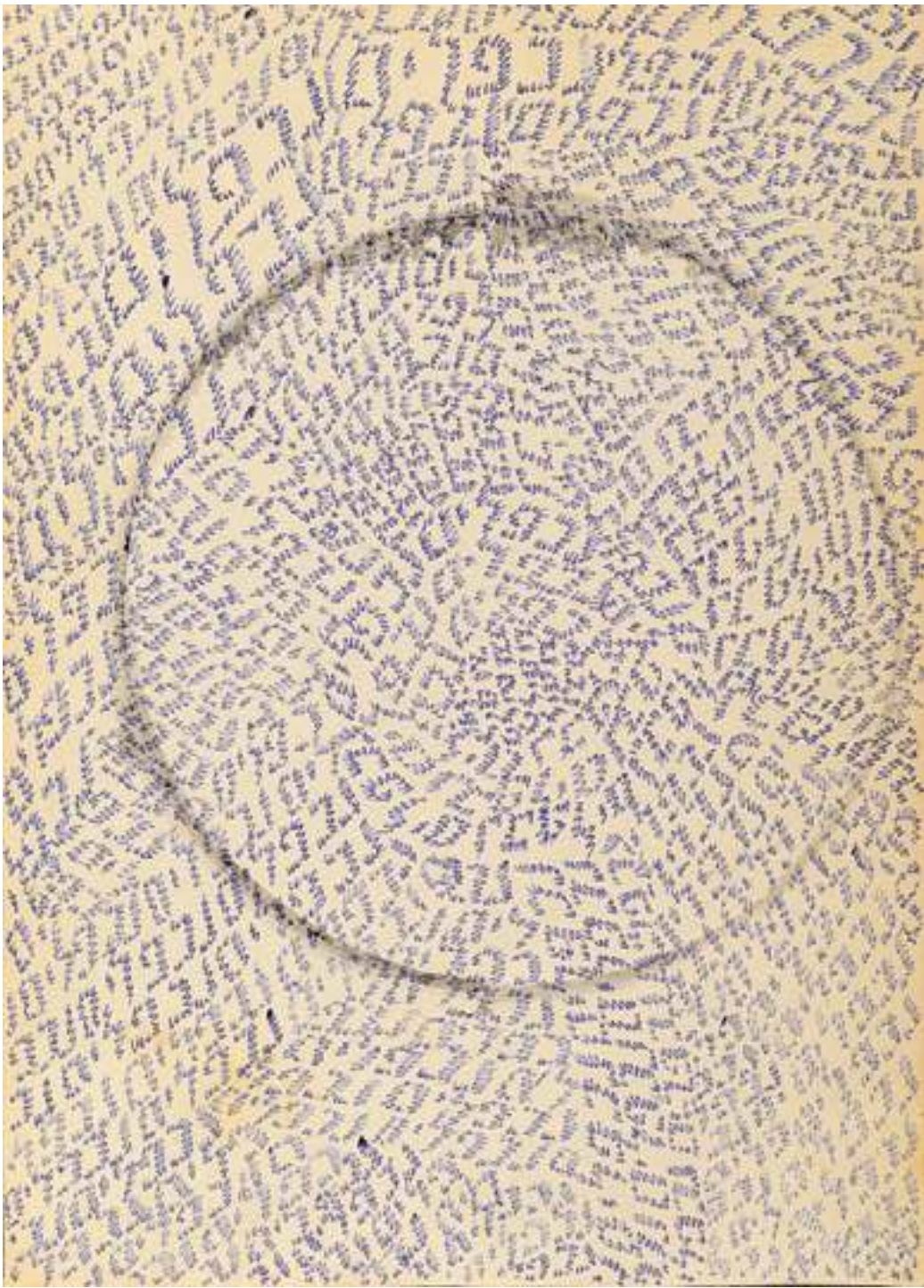

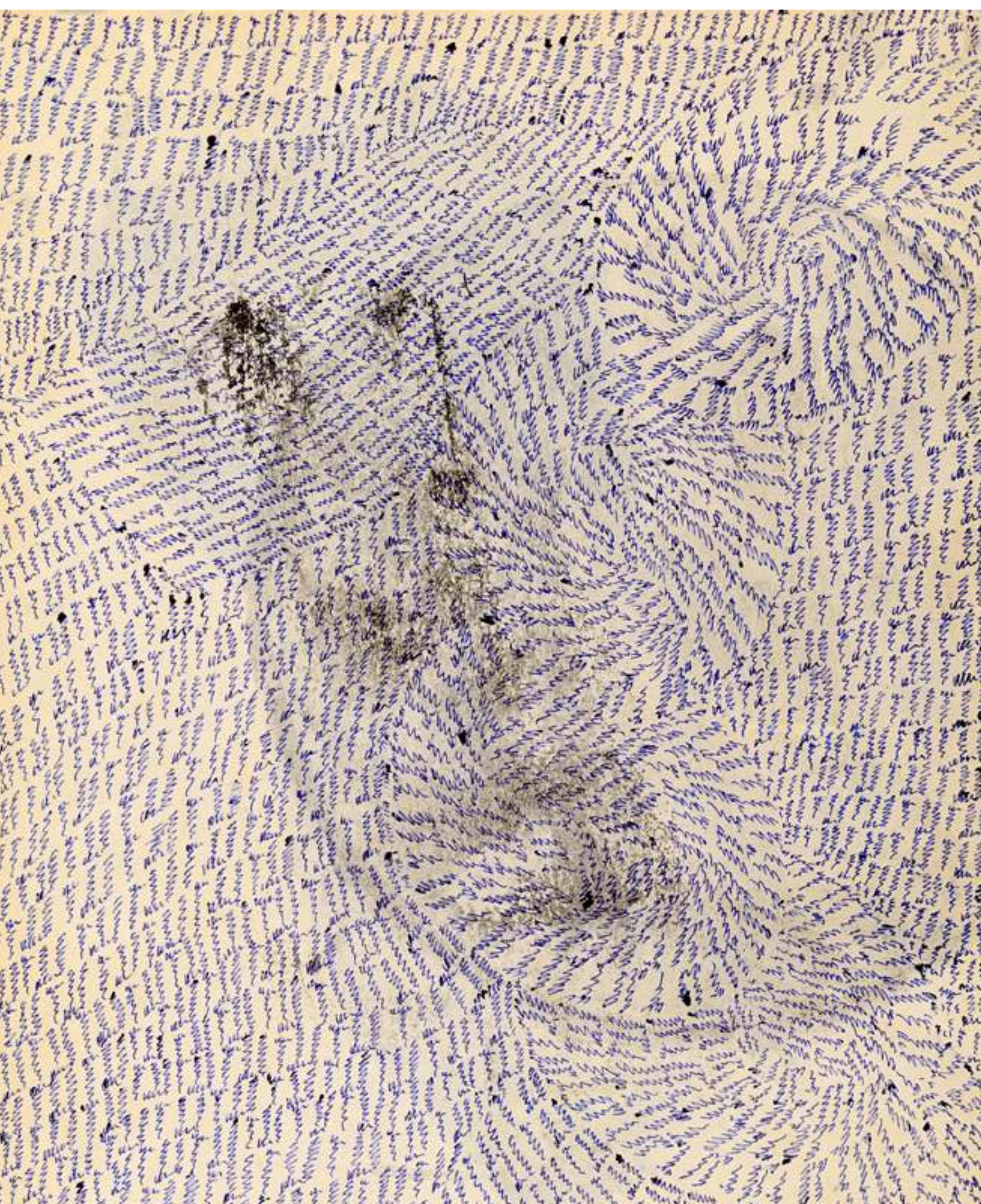

Ronit Agassi	1970-73	Art and Art teaching studies:"Oranim" Art Institute, Tiveon, Israel.
	1978-80	Art Therapy Studies ,Department of Arts, University of Haifa
	1981	Living and Working Scholarship: "Blindern" University of Oslo, Norway
	1982	Living and Working Scholarship: Virginia Center for the Creative Arts, Virginia University, Virginia
	2007-2014	Living and Working Scholarship, villa Waldberta Munich
Selected	1980	Trefpunkt Gallery, Zurich
Solo Exhibitions:	1982	Margaret Fisher Gallery, London
	1995	"Giornata" Janco Dada Museum Ein Hod Israel (Curator: Sorin Heller,cat)
	1999	Galerie Reinfeld,Bremen (cat.)
	2001	"The Last Leaf" Herzliya Museum of Contemporary Art (cat.)
	2002	"Green House Testimonies: (dialogue with the Philippine artist Penny Velasques (from a family of "flower crushers") Israeli-Philippine Artistic Exchange a collaboration between the Janco Dada Museum and C.C.P Art Museum of Visual Art, Manilla (Curators: Raya Zommer and Joselina Cruz)
Selected	1996	Contemporary Art Museum Barcelona
Group Exhibitions:	1997	"Fields of Memory", the National Gallery Salzburg. Foreign Art Museum Riga, Painters' House Gallery ,Moscow
	1998	"Story Time" Candid Arts Trust, London (curator: Anna Sherbany. Cat.)
	2002	"Fire Zone" ,Kibbutz Gallery, Tel Aviv (curatoo: Tali Tamir)
	2003	"Israeli Contemporary" Robert Sandelson Gallery, London (curators: Tamar Arnon and Eli Zagury. Cat.) "Mother Base", installation in the exhibition " Views/Sights from Her" , The Israel Museum, Jerusalem (curator: Amitai Mendelsohn. cat.)
	2004	"The Anemone's Blood and the Crocus' Stain: The Blossoming of Israeli Art" The Israel Museum, Jerusalem (curator: Tami Manor Friedman)
	2005	"Togethernes"s: The 'Group' and the Kibbutz in Collective Israeli Consciousness. Tel Aviv Museum of Art (curator: Tali Tamir. cat.)
	2005	"The New Hebrews: 100 Years of Art in Israel" , Martin – Gropius-Bau, Berlin (curators: Doreet Levitte Harten and Yigal Zalmona.cat)
	2005	"Looking with One Eye ,From Up Close " Ashdod Art Museum: Monart Center (curator: Yona Fischer)
	2006	"The insight of Nature" Academy of Fine Arts and Nature History, Museum Beijing "Alix de Rothschild Craft Awards 2004", Ben Uri Gallery: The London Jewish Museum of Art (curator: Ruth Corman)
	2007	"One and All", Adi Prize for Jewish Expression in Art and Design. Jewrusalem Artists' House in collaboration with the Israel Museum, Jerusalem (curator: Timna Seligman. Cat.)
	2010	"Freedom to Create Prize, 2009" Victoria and Albert Museum, London (curator: Shir e Tan and Hui-Li and "the Freedom to Create Team" Singapore)
	2010	"Meeting Points" ronit Agassi Gary Goldstein, Tel Aviv Museum of Art (curator: Irith Hadar.cat)
	2012	"Good Night" Israel Museum Jerusalem(curator Kobby Ben Meir . cat)
Collections:		Jerusalem Israel Museum Tel Aviv Museum of Art Herzliya Museum of Art The Art Collection of Discount Bank The Art Collection of Hapoalim Bank

עיריית רחובות, החברה העירונית לתרבות ספורט ונופש
בתמיכת משרד התרבות והספורט, מנהל תרבות, מחלקת אמנות פלסטית

הגלריה העירונית לאמנות
מרכז התרבות ע"ש מ. סמילנסקי, רחובות
Rehovot Municipal Gallery
Smilenski Culture Center

© 2014